

**17de Kinderopvangcongres
De Reehorst Ede
Woensdag 25 maart 2009**

Mannen op de groep: een must!

**Inspirerende voorbeelden uit Europa en Nieuw-
Zeeland**

Dr. Jan Peeters

Directeur Expertisecentrum Opvoeding en Kinderopvang

Universiteit Gent

Gelijkekansenbeleid van EU zet mannen op kinderopvangagenda

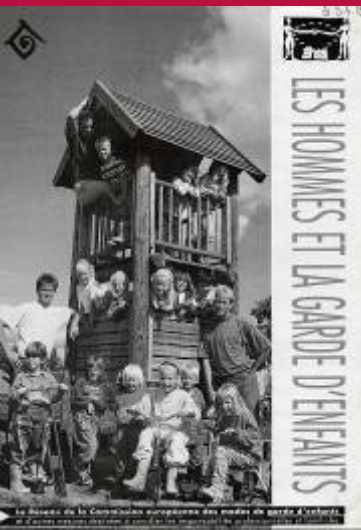
1986-'96: Netwerk Kinderopvang van Europese Commissie :

-werk en gezin combineren

mannen moeten meer taken opnemen

1992: Mannen als professionele verzorgers voor eerst op agenda

1995: 20% mannelijk personeel

E.U.: door vergrijzing zal kinderopvang mannen nodig hebben (Equal Opportunity Commission UK, 2003; OECD, 2006)

De gendersegregatie moet doorbroken worden omwille van economische redenen

- **Tewerkstelling vrouwen moet omhoog: mannen meer verantwoordelijkheid in opvoeding kinderen**
- **jonge vrouwen hooggeschoold, meer carrièremogelijkheden dan vroeger, aantal vrouwen dat voor zorgberoepen kiest zal dalen:**

mannen moeten plaats in zorgberoepen opnemen

Pedagogische noodzaak van mannelijke opvoeders

Kinderen hebben mannen en vrouwen nodig

- Mannen hebben andere opvoedingstijl dan vrouwen**
- Vrouwelijke opvoeders interpreteren gedrag jongens anders**
- Nood aan mannelijke en vrouwelijke rolmodellen**

Waarom zijn er zo weinig mannen?

Feminisering van beroepen die met kinderen te maken hebben:

Vrouwen zijn bvb. overtegenwoordigd in het onderwijs (6 tot 12jaar)

- **Nederland: 85%**
- **VK: 86%**
- **Denemarken: 76%**
- **Aantal mannen stijgt met**
- **leeftijd kinderen**

Waarom zijn er zo weinig mannen in KO?

(Peeters, 2008)

- **Historische verbondenheid van KO met vrouwenbeweging**
- **Vrouwenberoepen niet aantrekkelijk voor mannen:**
 - -Mannen hebben in vrouwenberoepen veel te verliezen en weinig te winnen
 - -Loon niet voornaamste reden: kleuterleider in Vlaanderen Nieuw-Zeeland en Zweden verdient evenveel als leraar secundair onderwijs, maar aantal mannen gering
- **Angst voor beschuldiging pedofilie**
- **KO wordt gezien als vrouwenwerk**
- **Gendersegregatie reproduceert zichzelf**

KO wordt gezien als vrouwenwerk

- Gender:** verschillende eigenschappen die door cultuur toegeschreven worden aan mannen of vrouwen
- een 'gendergesegregeerd beroep' als KO heeft 'vrouwelijke' cultuur die mannen (ook vaders) uitsluit (net zoals mannelijke beroepen vrouwen uitsluiten)
 - zorgen voor jonge kinderen zouden vrouwen van nature uit (beter) doen
 - Invulling beroep KO gebaseerd op 'moederzorg'

2002-2008: Onderzoeken Universiteit Gent (Vandenbroeck, Peeters, 2008)

- interviews met **34** van de 54 mannen die in de kinderopvang werken met de kinderen
- interviews met **76 -80%** van de mannelijke studenten uit dag- en volwassenenonderwijs
- Screening van lesmaterialen in opleiding
- Studie over uitstroom opleiding
- Campagne

MANNEN

in de **kinderopvang**

Resultaat acties:

- Mannelijke medewerkers:
 - 2002: 0,9% (142)
 - 2006: 2,3% (415)
- Mannelijke studenten:
 - 3,8% van de dagopleiding Kinderzorg
 - 7,5% van de BKO-opleiding

Resultaten onderzoek: profiel van mannen die in kinderopvang werken

- eerst ander beroep gehad,
- zeer gemotiveerd,
- steun van naaste familie,
- tegenkanting van onderwijsmilieu en ruimere omgeving,
- ervaren zichzelf als pioniers (timmeren aan nieuw soort zorgcultuur),
- ervaring in sportverenigingen, kinder- en jeugdwerk.

Resultaten onderzoek: profiel van mannen die in kinderopvang werken

Mannelijke medewerkers zien verschillen in hun aanpak met die van vrouwelijke collega's

- Lichamelijker , meer humor, accent op autonomie stimuleren, zien zich als vriend van kinderen (Peeters, 2003, Brandth & Kvande 1998)

Resultaten onderzoek: Profiel van de mannelijke medewerker KO

- Vrouwelijke leidsters :naadloze carrière
- Mannelijke medewerkers: herdachte carrière
(Moss, Owen, Cameron, 1999)
 - Adolescenten (16-18 jaar) hebben het moeilijk om voor vrouwelijk beroep te kiezen- in conflict met mannelijke identiteit die nog in ontwikkeling is
 - Jonge mannen (24-30 jaar) die ontevreden zijn over beroeps carrière en met ervaring in kinder- jeugdwerk: doelgroep voor KO

Resultaten onderzoek: de opleiding

- Bijna uitsluitend vrouwelijke leerkrachten, raden jonge mannen af om voor KO te kiezen
- Meeste adolescenten mannen stoppen met studie KO of kiezen ervoor verder te studeren
- De opleiding in volwassenenonderwijs wordt door mannelijke studenten als meer genderneutraal ervaren

Resultaten onderzoek: de screening van de opleidingsmaterialen

Onderzoek naar de lesmaterialen opleiding KO:
1635 pagina's van 3 scholen gescreend

Verborgene curriculum

- Veel meer aandacht aan moeders en bijna geen verwijzingen naar mannelijke medewerkers
- Moeders en vaders worden voorgesteld in traditionele rollen:

Moeders: huishoudelijke taken, zorgtaken

Vaders: tekortschieten ouderrol

Resultaten onderzoek: de screening van de opleidingsmaterialen

	Ouders	medewerkers
mannelijk	17%	1%
vrouwelijk	83%	99%

Verwijzingen in (tekst, illustraties en voorbeelden) naar vaders, moeders, man. en vr. medewerkers

Hoe meer mannen aantrekken in de KO?

Nood aan genderneutrale pedagogie:

- Pedagogie van het jonge kind moet opnieuw worden geconstrueerd rekening houdend met onderscheid tussen de sexen: tussen jongens en meisjes en tussen mannen en vrouwen (Jensen, 1993)
- De dagelijkse manier van werken kritisch in vraag stellen, om te komen tot genderneutrale invulling van professionaliteit van de beroepen voor jonge kinderen
- Professionalisering van beroep: verbreding, link andere beroepen, meer waardering
- Mannen (vaders) plaats geven in kinderdagverblijven

Hoe meer mannen aantrekken in de KO?

Ervaringen uit andere Europese landen

- **Genderbalans wordt nooit vanzelf evenwichtiger :**

Acties nodig op alle niveaus gedurende lange periode (minstens 10 jaar-Moss, 2003)

- Geen enkel land heeft doelstelling van 20% bereikt

- Noorwegen: 9%

- Denemarken: 5% (0 tot 3 jaar)

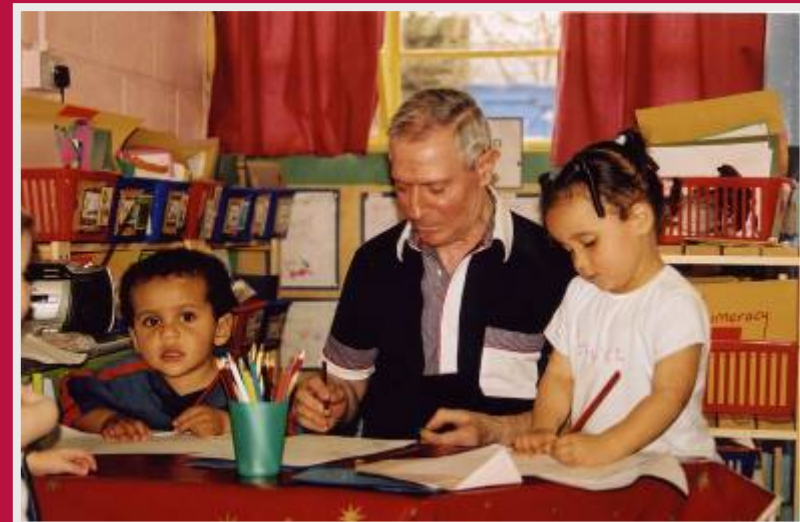
- 8% in leeftijdsgemengde centra

- 25% in Buitenschoolse kinderopvang

Hoe meer mannen aantrekken in de KO? Ervaringen uit andere Europese landen

- Man- en vadervriendelijk klimaat scheppen in Ko
- Sheffield Centre, Pen Green centre: 50% mannen
- France: oudercrèches met vaderparticipatie : Acidulles et croque, in Parijs en Lyon
- Brussel: nadruk op sociale functie: één derde mannen

Meer mannen aantrekken in de KO kan alleen via opleiding. Succesverhalen uit andere landen

Gekwalificeerde mannen zijn niet beschikbaar op arbeidsmarkt: belang studiekeuze en beroeps(her)oriëntering

- Schotland: 1000 mannen stroomden via Men-only startcursussen door naar volwassenenonderwijs en behaalden kwalificatie
- Opleidingen KO moeten geïntegreerd worden in gendergemixte scholen
- Netwerken (digitale) van mannelijke studenten en medewerkers belangrijk om jonge mannen over de streep te trekken en in studie te houden

Meer mannen aantrekken in de KO kan alleen via opleiding. Succesverhalen uit andere landen

- Curriculum opleiding moet grondig gescreend worden op genderneutraliteit
- Nadruk in opleiding op out-dooractiviteiten en sport met kinderen heeft aantal mannelijke studenten in school in DK op 50% gebracht
- Nadruk op sociale functie is aantrekkelijk voor mannelijk studenten (Maori's)
- Infrastructuur kinderopvangvoorzieningen moet zich aanpassen aan mannelijke stagiaars
- Mannelijke medewerkers als stagebegeleiders inschakelen voor mannelijke studenten – nood aan mannelijke leerkrachten

Katango Reo: Maori centres: 30% zijn mannen

Conclusies

- **Gender in Ko moet beleidsprioriteit worden:**
 - Personeel ko is in alle landen bijna exclusief vrouwelijk
- Genderbalans komt niet vanzelf in evenwicht: langdurige acties op verschillende niveau's nodig
- **Invulling beroep en manier van werken herdenken:**
 - Genderneutrale pedagogiek
 - vader- en manvriendelijke klimaat
 - breder invulling dan alleen verzorging: sociale functie, outdooractiviteiten
- **Netwerken houden mannen in beroep**
- **Part-time werk schrikt mannen af**

Conclusies: opleiding en recruiting

- Mannelijke medewerkers niet beschikbaar op arbeidsmarkt dus opleiden via volwassenenonderwijs
- op zoek gaan naar jonge mannen die ervaring hebben in kinder- en jeugdwerk en die carrière willen herdenken.
- Startcursussen voor alleen mannen: zeer succesvol
- Nood aan mannelijke leerkrachten en mannelijke stagebegeleiders
- Inhoud opleiding moet genderneutraal

Europese netwerken over genderdiversiteit

www.childrenineurope.org

www.meninchildcare.com

www.decet.org

Diversity in Early Childhood Education and Training

Men in Childcare

**Kinderen hebben mannen
en vrouwen nodig**

